

BÖLÜM 2

DEZENFEKSİYON, STERİLİZASYON YÖNTEMLERİ VE OTOKLAV KONTROLÜ

Şadiye Berna AYKAN¹

Öğrenim Hedefleri:

- Dezenfeksiyon ve sterilizasyon ile ilgili temel kavramları bilmek.
- Dezenfeksiyon kavramı ve dezenfektan bilgisine sahip olmak.
- Antisepsi kavramı ve el antisepsisi konusunda bilgi sahibi olmak.
- Sterilizasyon kavramı ve sterilizasyon yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak.
- Sterilizasyon kontrol yöntemlerini bilmek.

GİRİŞ

Tibbi ve cerrahi alet ve gereçlerden hastalara enfeksiyon etkeni patojenlerin bulaşmasını engellemede dezenfeksiyon ve sterilizasyon gerekli uygulamalardır(1,2). Dezenfeksiyon, antisepsi ve sterilizasyon uygulamalarında birbirlerinden farklı veya benzer anlamları olan çeşitli terimler kullanılır:

Asepsi: Alet ve malzeme veya ortamın hastalığa neden olan mikroorganizmalardan arındırılması işlemidir. **Septik** mikroorganizma içeren ortam veya malzeme, **aseptik** mikroorganizmadan arındırılmış ortam ya da malzemedir(3).

Antisepsi: Canlı dokuların (deri, mukoza gibi) içinde veya üzerindeki mikroorganizmaların yok edilmesi işlemidir. Sağlık çalışanlarında el dezenfeksiyonu

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, saykan@sakarya.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Gürler B. Sterilizasyon. Bozkaya E. (Ed). *Tıbbi Mikrobiyoloji 1*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2002. p.63-67.
2. Widmer AF, Freir R. Dekontaminasyon, dezenfeksiyon ve sterilizasyon. (Mustafa ÖZYURT Çev.). Pfaller MA, Herwaldt LA (Ed). (Başustaoğlu A. Kılıç A. Çev. Ed). *Klinik Mikrobiyoloji Cilt 1*. (Manual of Clinical Microbiology ASM Press) Ankara: Atlas Kitapçılık; 2009. p.65-96.
3. McDonnell GE. *Antisepti, dezenfeksiyon ve sterilizasyon*. (Başustaoğlu A, Çev. Ed.). Ankara: Hipokrat Yayınevi, 2019.
4. Bilgehan H. Sterilleme, dezenfekteleme, antisepti ve uygulama yöntemleri. *Klinik Mikrobiyolojik Tanı*. Ankara: Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi, 2002.p. 35-60.
5. Renders DP, Metin DY. (Ed.). Dezenfeksiyon Antisepti Sterilizasyon (DAS) Derneği: Sterilizasyon Rehberi 2019. İstanbul: Dezenfeksiyon Antisepti Sterilizasyon Derneği Yayını, 2019. ISBN: 978-605-80145-0-3.
6. Rutala WA, Weber DJ. Sterilization and disinfection. (Jarvis WR Ed) *Bennettand Brachman's Hospital Infections*. 5nd ed. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins, 2007.
7. Günaydın M, Gürler B. Hastane infeksiyonları kontrolünde dezenfeksiyon, antisepti ve sterilizasyon "DAS" uygulamaları. *ANKEM Dergisi* 2008;22(4):221-231.
8. Alıcı Ö. Dezenfeksiyonu etkileyen faktörler. (Günaydın M, Öztürk R, Ulusoy S, Güntekin M Ed.) 5. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongre Kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi. 2007.p.35-40.
9. Erol S. El antiseptisi, cerrahi el antiseptisi el hijyeninde kullanılan solüsyonlar ve yumuşatıcılar. (Esen Ş, Perçin D, Aydın F, Günaydın M, Zenciroğlu D. Ed). 6. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongre Kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi. 2009.p.443-453.
10. Alkan H. Gama sterilizasyonunun kullanımı ve denetimi. (Esen Ş, Perçin D, Özinel MA, Günaydın M, Zenciroğlu D. Ed). 7. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi Kongre Kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi. 2011.p.279-284.
11. Sultan N. Yeni sterilizasyon yöntemleri. *ANKEM Dergisi*. 2006;20(Ek 2):84-8.
12. Perçin D. Düşük sıcaklıkta sterilizasyon yöntemlerinden hangisini seçelim? *ANKEM Dergisi*. 2012;26(Ek 2):320-323.
13. Günaydın M. Yeni sterilizasyon yöntemleri. *ANKEM Dergisi*. 2011;25(Ek 2):170-175.
14. Karadağ A. Otoklav ile sterilizasyon. (Günaydın M, Saniç A, Gürler B. Ed). 4. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongre Kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi. 2005.p.78-86.